

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

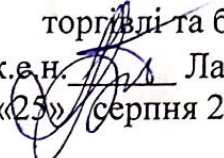
ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП

к.е.н., доц. Галина ГРИЦАЄНКО
«25» серпня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав.кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

к.е.н. Лариса БОЛТЯНСЬКА
«25» серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків»
(обов'язкова)

(найменування та статус компоненти: обов'язкова або за вибором студента)

для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр, найменування спеціальності, освітньої програми)

форма навчання	<u>денна</u> (денна, заочна)
Кількість кредитів	<u>4 кредити</u>
Курс	<u>4-й</u>
Семестр	<u>8-й</u>
Змістових модулів (підсумкових модульних контролів) –	<u>2</u>
СРС	<u>80 годин</u>
Форма контролю	<u>екзамен</u> (екзамен або диференційований залік)
Загальна кількість годин	<u>120 годин</u>

«ОБГРУНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ» Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» факультету економіки та бізнесу, спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» - Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2020. – 7с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 7с. та Програми навчальної дисципліни «Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків» підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Мелітополь. 2020 – 17 с.

Розробник(и): к.е.н., доцент ТЕБЕНКО Віта

Рецензент: к.е.н., доцент ГРИЦАЄНКО Галина

Силабус затверджений на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Протокол № 1 від «25» серпня 2020 року

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

к.е.н, доцент Лариса БОЛТЯНСЬКА

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 1 від «23» вересня 2020 року

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення

Курс спрямований на вивчення теоретичних основ розробки господарських рішень, механізмів вирішення основних типів управлінських задач; оволодіння сучасними методами пошуку оптимальних рішень; формування практичних навичок аналізування, ідентифікації та оцінювання ризиків і управління ними; ефективного застосовування наукового інструментарію для розробки альтернативних варіантів господарських рішень та вибору найбільш прийнятного з них у тій чи іншій конкретній ситуації.

Веб-сайт курсу http://nip.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=12_ (доступ через особистий логін і пароль для навчально-інформаційного порталу ТДАТУ)

2. Мета викладання дисципліни

Мета - ознайомити студентів із технологією прийняття рішень, основами сучасної економічної ризикології та на основі набутої систематизованої інформації сформувати комплексну систему знань і практичних навичок щодо обґрунтування господарських рішень із різним ступенем невизначеності та ризику.

3. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння основних принципів обґрунтування різних видів господарських рішень;
- засвоєння методичних підходів щодо аналізу ризику та прийняття управлінських рішень в умовах ризику;
- засвоєння математичного апарата, необхідного для обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків;
- оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу, ідентифікації та оцінювання ризику з використанням комп'ютерної техніки та сучасного програмного забезпечення.

4. Результати навчання – компетентності (з урахуванням soft skills)

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

знання	показати знання та розуміння: • понятійного апарату щодо обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків на підприємстві; • економічної сутності та основних видів господарських рішень; • основних принципів та підходів до обґрунтування господарських рішень у різних умовах функціонування підприємства; • критеріїв якості та ефективності обґрунтування господарських рішень; • технології розробки та прийняття оптимальних господарських рішень; • напрями регулювання та методи зниження підприємницьких ризиків; • знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.
уміння	• проводити ідентифікацію та аналіз ключових проблем на підприємстві; • оцінювати рівень ризику підприємницької діяльності з використанням економіко-математичних методів; • проводити прогнозування та аналіз господарських рішень; • застосовувати економіко-математичні методи та моделі в процесі розробки і прийняття господарських рішень; • здійснювати обґрунтований вибір оптимального господарського рішення на підставі критеріїв в умовах визначеності, невизначеності та ризиків; • визначати напрями та методи регулювання господарських ризиків на підприємстві.
комунікація	донесення до фахівців і нефахівців інформації про місце і значення обґрунтування господарського рішення та оцінки ризиків на сучасному етапі розвитку економіки

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни

Дисципліни, які спираються на вивчення даної дисципліни

5. Пререквізити

Основи підприємництва, Економіка і організація торгівлі, Економіка підприємств, Організація і планування

6. Постреквізити

Економіка і організація інноваційної діяльності

7. Інформація про викладача

Викладач (-і)

Тебенко Віта Миколаївна, доц., к.е.н., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;

E-mail викладача

<http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/tebenko-vita-nikolaevna/>

vita.tebenko@tsatu.edu.ua

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			ЛК	лаб	ПР	СРС	балів
Змістовий модуль 1. Господарські рішення в різних сферах підприємницької діяльності							
1	Лекція 1	Сутнісна характеристика господарських рішень	2				
	Практичне заняття 1	Сутнісна характеристика господарських рішень			2		3
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				7	2
2	Лекція 2	Технологія прийняття рішень господарської діяльності	2				
	Практичне заняття 2	Технологія прийняття рішень господарської діяльності			2		4
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	3
3	Лекція 3	Методичні основи підготовки господарських рішень	2				
	Практичне заняття 3	Обґрунтування рішення «ресурс-продукт»			2		4
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				7	2
4	Лекція 4	Обґрунтування та аналіз господарських рішень	2				
	Практичне заняття 4	Обґрунтування рішення «ресурс-ресурс»			2		4
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	3
5-6	Самостійна робота	Підготовка до ПМК I			4	10	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 -60 год.			8		12	40	35
Змістовий модуль 2. Ризик і невизначеність під час обґрунтування господарських рішень							
7	Лекція 5	Невизначеність як першочергова ризику	2				

		підприємницької діяльності					
	Практичне заняття 5	Вибір оптимального рішення в умовах невизначеності та ризику			2		3
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				7	2
8	Лекція 6	Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень	2				
	Практичне заняття 6	Вибір оптимального рішення в умовах кончасткової визначеності			2		4
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	3
9	Лекція 7	Огрунтування інвестиційних та фінансових рішень	2				
	Практичне заняття 7	Вибір оптимального рішення в конфліктних ситуаціях			2		4
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				7	2
10	Лекція 8	Оцінювання підприємницьких ризиків	2				
	Практичне заняття 8	Якісне та кількісне оцінювання підприємницьких ризиків			2		4
	Самостійна робота	Робота на навчально-інформаційному порталі				8	3
11-12	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 2			4	10	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2					10
Всього за змістовий модуль 2 -60 год.			8		12	40	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни –120 год.							100

9. Методи та форми навчання

Форми навчання:

- за рівнем взаємодії здобувача вищої освіти з викладачем: індивідуальне, групове, колективне;
- за місцем проведення занять: аудиторне, поза аудиторне

Методи навчання:

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції, дискусії), наочні (презентації), практичні (вправи, виконання завдань по заповненню звітності під час занять, навчальна та виробнича практика);
- за видами занять: лекції (лекція-візуалізація, лекція – бесіда); практичні заняття (індивідуальні та групові вправи, тематична дискусія, робота в малих групах);
- за мотивацією навчально-пізнавальної діяльності (ситуація звернення до життєвого досвіду студентів, заохочення);
- за контролем ефективності навчально-пізнавальної діяльності (самоконтроль через виконання тестів на навчально-інформаційному порталі, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, ПМК, іспит);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності (тематичні

дискусії, завдання щодо використання мережі Інтернет, публічні промови і презентації, групові та/або індивідуальні проекти, моделі різних форматів професійних ситуацій).

10. Політика курсу

- ✓ Відвідування занять є важливою складовою навчання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде не атестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані.
- ✓ Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачам за індивідуальним графіком навчання.
- ✓ Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- ✓ Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- ✓ Під час виконання письмових тестових завдань не допустимо порушення академічної доброчесності.
- ✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
- ✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчального процесу, дотримуватися дисципліни, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік навчального процесу.

11. Система оцінювання курсу

Щотижнево – бали за роботу на практичних заняттях; в межах кожної теми – бали за самостійну роботу; по завершенню змістового модуля – бали за ПМК; по завершенню семестру – підсумкові бали, у вигляді диференційованого заліку. Результати поточного та підсумково-модульного контролю формують узагальнену оцінку в балах за накопичувальним принципом.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань студентів ТДАТУ» за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання

Практичні заняття	Частка вірно виконаних завдань
Самостійна робота (СРС)	Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування на НІП ТДАТУ (дві спроби – середній результат)
Підсумково-модульний контроль (ПМК I, II)	Відбувається у вигляді тестових завдань та письмових робіт в кінці вивчення змістових модулів Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти: ✓ Повнота розкриття питання (вірні відповіді) ✓ Якість інформації ✓ Самостійність
Диференційований залік	Підсумкова форма контролю, результати якого оцінюються за 100-бальною шкалою за накопичувальним принципом

12. Інформаційні ресурси та пакет дисципліни

Рекомендована література

1. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання. Навчальний посібник - 2006 р. – 320с.
2. Вітлінський В. В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дис. — К.: КНЕУ, 2000. — 292 с.
3. Вітлінський В.В., Маханець Л.Л. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності. Навчальний посібник. – 2008 р. – 424 с.
4. Ілляшенко С.М. Економічний ризик. Навчальний посібник. - 2004 р. – 220 с.

5. Клименко С. М., Дуброва О. С. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризику. Навч.метод. посіб. для сам. вивч. дисц.— К.: КНЕУ, 2006. — 188 с.
6. Клименко С. М., Дуброва О. С. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2005. — 252 с.
7. Лук'янова В.Економічний ризик. Підручник. – Академія. – 2007 р. – 464 с.
8. Матвійчук А.В. Аналіз і управління економічним ризиком. Навчальний посібник. - 2005р. -220 с.
9. Машина Н. І. Економічний ризик і методи його вимірювання: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2003. — 188 с.
10. Пасічник В.Г. Економічне обґрунтування господарських рішень. Навчальний посібник. – 2005 р.- 144с.
11. Старостіна А.О. Ризик - менеджмент. Навчальний посібник. -2009 р. - 220с.

Інформаційні ресурси

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/my/>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
4. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>
5. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>
6. Державна служба статистики <http://rsp.ukrstat.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України - <http://www.minfin.gov.ua>
8. Internet.